

عوامل تسهیل کننده و موانع ارائه خدمات سلامتی در زمان وقوع بلایای طبیعی

چکیده

هدف: بحران‌های ناشی از بلایای طبیعی به علت قطع روند طبیعی زندگی، آثار ناگواری مانند مرگ و میر، جراحت، ازکارافتادگی، تخریب تشکیلات اجتماعی و ایجاد حجم زیادی از نیازهای انسانی، مانند کمک‌های اولیه و خدمات پزشکی، نیازمند مدیریتی توانمند و هماهنگ در سطوح مسئولین و نهادهای اجرایی است. در مراحل اولیه بلایا خدمات سلامتی عامل اصلی بقا هستند. از آنجایی که بلایا تاثیر چشمگیری بر بهداشت، سلامت عمومی و رفاه جامعه آسیب دیده می‌گذارد، لذا بررسی موانع و عوامل تسهیل کننده خدمات سلامتی در زمان وقوع بلایا بسیار حائز اهمیت بوده و در این مقاله سعی شده است براساس تجربیات ارائه دهندگان خدمات سلامتی در بلایا به بررسی عوامل بازدارنده و تسهیل کننده در ارائه خدمات سلامتی در زمان وقوع بلایا پرداخته شود.

روش بررسی: پژوهش حاضر به روش گراند تئوری انجام شد. نمونه‌ها ۱۴ نفر شامل پرستار، روانپزشک، مددکار، روانشناس، پزشک عمومی، کارشناس بهداشت، اپیدمیولوژیست و دو نفر از اهالی بم بودند. از مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته برای جمع آوری داده‌ها استفاده شد. کلیه مصاحبه‌ها ضبط و سپس کلمه به کلمه دست نویس شد تا مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. تجزیه و تحلیل داده‌های این تحقیق به روش استراوس و کوربین صورت گرفت.

یافته‌ها: عوامل انسانی، هماهنگی، امکانات و تجهیزات، مشکلات مدیریتی و فرهنگی و اطلاعاتی با کدهایی مثل کمبود نیروی متخصص، عدم هماهنگی، کمبود نیرو و تجهیزات، خودمحموری، نبود اطلاع رسانی و ... به عنوان موانع و عوامل بازدارنده ارائه خدمات سلامتی توسط مشارکت کنندگان مطرح شدند. عوامل تسهیل کننده ارائه خدمات سلامتی شامل مدیریت، خدمات فرهنگی - آموزشی، نیروی انسانی و امکانات و تجهیزات با کدهای مدیریت واحد، لزوم هماهنگی، اهمیت حمل مصدوم، لزوم توجه به مسایل فرهنگی، لزوم وجود پزشک و پرستار، تامین نیازها براساس فرهنگ و ... توسط مشارکت کنندگان مطرح شدند.

نتیجه‌گیری: شرکت کنندگان در این مطالعه معتقدند که بزرگترین مانع برای ارائه خدمات سلامتی در زمان وقوع بلایا عدم هماهنگی است که در عواملی مثل مدیریت، نیروی انسانی، تجهیزات و اطلاع رسانی به طور کامل مشهود بود و می‌توان با هماهنگی کاری و طی فرآیندی شامل بررسی سریع محل، فراخوان و اعزام گروهها، تامین و توزیع اطلاعات و ارزیابی مداوم عملکرد، خدمات کارا، سریع و باکیفیت بالا به مردم منطقه آسیب دیده ارائه داد.

کلید واژه‌ها: عوامل تسهیل کننده / موانع / بلایای طبیعی / خدمات سلامتی

* دکتر حمید رضا خانکه

دکترای پرستاری، عضو هیئت علمی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

دکتر رخشنده محمدی

دکترای مدیریت بهداشت، دانشیار دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران

دکتر فضل ا... احمدی

دکترای آموزش پرستاری، دانشیار دانشکده علوم پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

*E-mail: hrkhankeh@hotmail.com